

نقش زن در خشونت‌های خانوادگی

علی تقوی قاسم آباد، دانشجوی دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی، وکیل پایه یک دادگستری
دکتر علی نجفی توانا، عضو هیئت علمی دانشگاه

چکیده

تحقیقات ژنتیکی متعددی با هدف شناسایی تأثیر ژنتیک بر رفتارهای پرخاشگرانه انجام شده است. مطالعات در مورد دوقلوها نیز نقش مهمی در تعیین وجود چنین نظریه‌هایی دارند. اختلالات جسمی و روحی نیز در چنین رفتارهایی نقش دارند. با این وجود محققان تأثیر محیط را بر این گونه رفتارها اثبات می‌کنند. در مقابل آن، محققان همچنین اثبات می‌کنند که در همه موارد عوامل محیطی مربوطه بر رفتار پرخاشگرانه تأثیر نمی‌گذارد. تعامل عوامل ژنتیکی و محیطی نیز به طور عمده در چنین رفتارهایی نقش دارد. ارتباط چنین مدارک بیولوژیکی و زیست محیطی می‌تواند در برخورد با پرونده‌های جنایی نقش عمده‌ای داشته باشد. هدف از این پژوهش بررسی نقش زن در ایجاد رفتارهای پرخاشگرانه می‌باشد.

واژگان کلیدی: خشونت، پرخاشگری، توارث، زن

درآمد

یکی از مسائل اجتماعی مهم جوامع امروزی خشونت است؛ خشونت به عنوان یک مسئله اجتماعی آثار نامطلوبی بر جسم و روان افراد باقی می‌گذارد. خشونت رفتاری است که در جهت آسیب رساندن به دیگران از فردی سر می‌زند و شامل تحقیر و توهین، تجاوز و ضرب و شتم، تخریب اموال و دارایی و قتل می‌باشد (صدیق سروستانی، ۱۳۸۹: ۱۱۵). امروزه خشونت و پرخاشگری به عنوان یک معضل بزرگ جهانی و ریشه بسیاری از جرایم، نابسامانی‌ها، انحرافات و حتی جنگ‌ها است، همچنین آثار مخرب روانی و جسمانی آن در سطوح فردی و اجتماعی مورد توجه قرار گرفته است (مالکی و همکاران، ۲۰۱۱: ۲۱۰). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که پرخاشگری، از شاخص‌های مهم پاره‌ای از اختلالات روانی مانند اختلال سلوک (cd)^(۱) و اختلال فزون کنشی (ADHD)^(۲) و اختلال شخصیت ضد اجتماعی (Anti social personality disorder) (فوساتی^(۳) و همکاران، ۲۰۰۴: ۱۴۵) به شمار می‌آید. خشونت و پرخاشگری پدیده پیچیده‌ای است که عوامل متعددی؛ از جمله عوامل ژنتیکی، فیزیولوژیکی، محیطی و اجتماعی در آن نقش دارند (هیوزمن^(۴) و ارون^(۵)، ۲۰۱۳: ۱۶).

خانواده یکی از عوامل مؤثر در تربیت و رفتار آدمی و مهم‌ترین تکیه‌گاه زندگی اجتماعی است. محیط خانواده بادوام‌ترین عامل در تکوین شخصیت فرزندان و زمینه‌ساز رشد عاطفی، اخلاقی و جسمانی و اجتماعی آنان و به عنوان نهادی مقدس و پایگاهی برای آسایش

است؛ اما خشونت می‌تواند تصویر آرام خانه را در هم بشکند (کار، ۱۳۸۷: ۴۵). خشونت خانگی علیه فرزندان یک بلای جهانی است که پیکر خانواده را تخریب و سلامتی افراد را تهدید می‌کند و شمار بسیاری را مجروح و دچار مشکلات جسمی، جنسی و روانی می‌گرداند و پیامدهای اجتماعی ناشی از آن می‌تواند سلامت خانواده و جامعه را به خطر اندازد (سجادی‌فر، ۲۰۰۳: ۱۱). خشونت خانگی در محیط خصوصی رخ می‌دهد و معمولاً زنان و کودکان، قربانیان طراز اول آن به شمار می‌روند (اسفندآبادی و امامی‌پور، ۲۰۰۴: ۵۹). خشونت در خانواده سبب ایجاد چرخه خشونت و گردش نسلی آن می‌شود. صرف‌نظر از اثرات خشونت بر روی همسران، فرزندان دچار مشکلاتی از قبیل پرخاشگری، بزهکاری، افسردگی، اضطراب و عزت‌نفس پایین می‌شوند. از آنجا که تحقیقات نشان می‌دهد پرخاشگری در نسل‌های پی‌درپی نوعی بازتولید الگوهای ارتباطی تجربه شده از سوی فرزندان در خانواده‌های پرخاشگر می‌باشد، احتمال تکرار الگوهای پرخاشگر در خانواده‌های خشن زیاد است (جانسون^(۶) و فراو^(۷)، ۲۰۰۰: ۹۶۴-۹۴۸). هدف از این پژوهش بررسی تأثیر زن در خشونت‌های خانوادگی می‌باشد.

۱- مفهوم‌شناسی

فهم مطالب علمی در گرو شفافیت واژه‌های کلیدی آن است، به همین منظور بایستی قبل از پرداختن به موضوع، مفهوم برخی از واژه‌های مهم روشن شود که به صورت گذرا به آنها اشاره می‌شود.

۱-۱- ژن

ژن (Gene) را می‌توان واحد اطلاعاتی توارثی نامید (فلچر، ۱۳۸۶: ۲۴) که بر

روی کروموزوم‌ها قرار دارند. کروموزوم (Chromosome) ساختاری است که در داخل یاخته‌ها وجود دارد و حاوی ماده ژنتیکی آن است. ماده ژنتیکی، یک مولکول داکسی ریبونوکلیک اسید (دی. این. ای) است. هر کروموزوم حاوی یک مولکول دی. این. ای همراه با چندین نوع پروتئین است. برای اینکه مولکول دی. این. ای بتواند در کروموزوم قرار گیرد باید به شکلی بسیار پیچیده تا بخورد و پیچیده شود. هر مولکول دی. این. ای را می‌توان به قطعه‌های کوچکتری تقسیم کرد که از یک منظر هر یک از این زیر واحدها، ژن نام دارد. در یک مولکول دی. این. ای هر ژن دستورهایی را برای ساختن یک نوع به خصوص پروتئین حمل می‌کند. پروتئین‌ها مولکول‌های بسیار مهمی هستند که در سازواره‌های زنده، بسیاری از عملکردهای حیاتی را انجام می‌دهند (خیراندیش، حیدری، ۱۳۸۶: ۳۷۳-۳۷۵).

نقش ژن‌ها در بیماری‌های روانی در طول دهه‌های گذشته با استفاده از روش‌های متفاوت بررسی شده است. مطالعات بسیاری روی دوقلوهای همسان انجام گرفته است؛ برخی مطالعات هم روی خانواده‌های عادی و افرادی که به فرزندخواندگی قبول شده‌اند، صورت گرفته است. به نظر می‌رسد بیماری‌های اسکیزوفرنی^(۸)، اوتیزم^(۹)، ADHA^(۱۰) و دیسلکسی^(۱۱) ارث‌پذیری بالاتر از ۷۰ درصد را دارا باشند (ادی^(۱۲)، ۲۰۰۱: ۶۷).

۱-۲- آتاویسم

آتاویسم (Atavism) به معنای «بازگشت عادت نهفته در نسل‌های پیشین» است، (والک‌لیت، ۱۳۸۶: ۳۹) مفهومی که توسط سزار لمبروزو^(۱۳) وارد علم جرم‌شناسی

۳- ژنتیک رفتاری

طرح دوقلوها^(۲۰) و فرزندخواندگی^(۲۱) دو روش شناخته شده هستند که دانشمندان برای پژوهش بر ژنتیک رفتاری انسان از آن یاری می‌جویند.

۳-۱- طرح دوقلوها

روشی است برای جدا کردن منابع شباهت ارثی از محیطی که میان خویشاوندان به کار می‌رود. این مطالعه بر دو گروه دوقلوهای همسان^(۲۲) و غیرهمسان^(۲۳) صورت می‌پذیرد. در پژوهش‌ها همواره فرض بر این است که اگر عوامل ارثی برای یک ویژگی اهمیت دارند، دوقلوها که از نظر ارثی یکسان هستند می‌بایست از نظر رفتاری شبیه‌تر از خویشاوندان درجه اول باشند که فقط ۵۰ درصد از نظر ارثی شبیه هم هستند (بوچارد و پروپینگ،^(۲۴) ۱۹۹۳: ۱۵۰). به کمک این روش پژوهشی تاکنون منشأ وراثتی رفتارهای بسیار زیادی؛ از جمله عقب‌ماندگی‌های ذهنی، اسکیزوفرنی، هوش و غیره شناخته شده‌اند.

۳-۲- طرح فرزندخواندگی

مستقیم‌ترین راه برای جدا کردن منابع ارثی و محیطی شباهت خانوادگی، مطالعه «فرزندخواندگی» است. در فرزندخواندگی دو فرد وجود دارند که از نظر ارثی خویشاوند هستند، اما محیط خانوادگی آنان مشترک نیست. شباهت آنان نشان‌دهنده نقشی است که وراثت در شباهت خانوادگی دارد. همچنین در فرزندخواندگی افرادی از یک خانواده وجود دارند که محیط خانوادگی مشترک داشته، اما از نظر ارثی خویشاوند نیستند. شباهت آنان نشان‌دهنده غالب بودن اثرات سرشت است (دفری و مک‌گوفین،^(۲۵) ۲۰۰۰: ۴۰).

می‌شود. دوم از طریق دگرگونی‌هایی که ممکن است در آنها ایجاد گردد که ذیل «اختلال‌های ژنتیکی» قابل بررسی بوده، از مهم‌ترین موارد آن اختلال‌هایی؛ چون XXY یا YYX می‌باشد (بارکان،^(۱۶) ۲۰۰۹: ۱۴۳).

خشونت خانگی علیه فرزندان یک بلای جهانی است که پیکر خانواده را تخریب و سلامتی افراد را تهدید می‌کند و شمار بسیاری را مجروح و دچار مشکلات جسمی، جنسی و روانی می‌گرداند و پیامدهای اجتماعی ناشی از آن می‌تواند سلامت خانواده و جامعه را به خطر اندازد.

۲-۲- رابطه رفتار مجرمانه و فیزیولوژی عصب

فیزیولوژی عصب (Neurophysiology) از رشته‌هایی است که با پیشرفت علم، جایگاه ویژه‌ای را کسب کرده است. در جرم‌شناسی می‌توان به گرایش نسبتاً نوپا در شاخه زیست‌شناسی، به نام «جرم‌شناسی عصب» (Neurocriminology) اشاره کرد که کارهای عمده آن تحت تأثیر پژوهش‌های انجام گرفته توسط هانس ایسنک،^(۱۷) جفری گری^(۱۸) و آدرین رین^(۱۹) صورت گرفته است. عوامل فیزیولوژی عصب در برگیرنده مواردی؛ چون ضایعات مغزی (Brain Lesions)، ناهنجاری‌های موج الکتریکی مغز (Brain Wave Abnormalities) و اختلال‌های جزئی مغز (Minimal Dysfunctions Brain) می‌باشد.

گردید به گونه‌ای که وی معتقد بود مجرمان شبیه به نیاکان خود می‌باشند - نوعی بازگشت به اشکال نخستین تکامل - (بورکه،^(۱۴) ۲۰۰۹: ۶۵)؛ بنابراین فردی که به یک بزه‌کار تبدیل می‌شود باید به نوعی به یک مرحله پیشتر از توسعه زیستی خود بازگردد که از آن اصطلاحاً با عنوان «زوال برگشتی» یاد می‌شود (والک لیت، ۱۳۸۶: ۳۹). البته در معنایی دیگر، آتوایسم به معنای بازگشت یا رجوع به مخلوقات پیش از انسان است که دارای برخی از ویژگی‌های وحشی‌ها (بربرها) می‌باشند (رید،^(۱۵) ۲۰۰۳: ۸۸-۸۹).

۲- جایگاه زیست‌شناسی جنایی در جرم‌شناسی

در تقسیم‌بندی چهارگانه علوم جنایی، علم تحلیلی- تفسیری جرم‌شناسی به عنوان یکی از شاخه‌های علوم جنایی به جرم‌شناسی نظری و کاربردی تقسیم می‌شود که جرم‌شناسی نظری شامل عمومی (خرد و کلان)، اختصاصی (زیست‌شناسی جنایی، روان‌شناسی جنایی، جامعه‌شناسی جنایی) و جرم‌شناسی کاربردی شامل جرم‌شناسی بالینی، پیشگیرانه (اولیه، ثانویه، ثالث، و...) و انتقادی می‌شود؛ بنابراین زیست‌شناسی جنایی یکی از شاخه‌های جرم‌شناسی نظری اختصاصی است (محمدی جور کویه، مصطفی پور، ۱۳۹۴: ۵).

۲-۱- رابطه رفتار مجرمانه و ژنتیک

جرم‌شناسی، وامدار بسیاری از یافته‌های جدید علم ژنتیک است. در علم جرم‌شناسی، زن‌ها از دو جهت بر رفتار مجرمانه تأثیر می‌گذارند؛ نخست، از طریق انتقال خصیصه‌ها و ویژگی‌های زیستی که تحت عنوان «وراثت و جرم» به بحث گذاشته

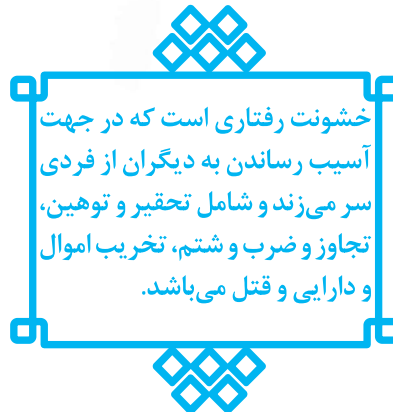
۴- ژنتیک

یکی از حوزه‌های پژوهش در علم ژنتیک، ژنتیک رفتاری است که به مطالعه وراثت خصوصیات رفتاری و شکل‌گیری رفتار بر اساس ژنوم می‌پردازد (بیکر، ۱۳۸۷: ۵۹). برخی از دانشمندان معتقد بودند که تکامل شخصیت انسان ناشی از تأثیر عوامل ژنتیکی است و برخی دیگر بر این باور بودند که شخصیت انسان از محیط تأثیر می‌پذیرد؛ البته امروزه این اعتقاد مقبولیت بیشتری یافته که شکل‌گیری شخصیت ناشی از هر دو عامل محیط و ژنتیک است. این نظریه با عنوان تأثیر و تأثر متقابل ژن محیط یا نظریه سرشت و تربیت شناخته شده است (اکرمی، ۱۳۹۱: ۱۸۲). خصوصیات رفتاری انسان، آمیخته‌ای از تأثیرات وراثت و محیط است و در این میان، نباید از نقش اراده و اختیار غفلت ورزید. این حقیقتی است که علم ژنتیک به آن معترف است؛ بنابراین وجود عوامل ژنتیکی در برخی ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری نامطلوب اثبات شده است (بیکر، ۱۳۸۷: ۶۰).

۴-۱- گیرنده‌های سروتونین

سروتونین در پاتوفیزیولوژی و درمان بسیاری از اختلالات روانی نقش دارد و اثراتش را از طریق دامنه وسیعی از گیرنده‌های سروتونینی اعمال می‌نماید و با تعدادی گیرنده متفاوت ارتباط دارد، بعضی از آنها در رابطه با صفات پیش‌بینی رفتارهای ضداجتماعی بررسی شده است. سروتونین، با بسیاری از بیماری‌های انسانی، به‌خصوص بیماری رفتاری، در ارتباط است و علاوه بر درد، در تنظیم رفتارهای تغذیه (خوردن)، قدرت کنترل تکانه‌ها (امیال، خوردن، خشم، افکار، ترس و اضطراب)، شروع

خواب و نوسانات خلق‌و‌خو نیز شرکت دارد. کاهش سروتونین با افسردگی و افزایش آن با وحشت‌زدگی مرتبط است. کاهش سروتونین در بادامه که مهم‌ترین ساختار دخیل پرخاشگری می‌باشد باعث تشدید پرخاشگری می‌شود (خداپناهی، ۱۳۹۰: ۷۲).

۴-۲- مسیر سروتونرژیک (Serotonergic)

مسیر سروتونرژیک در توسعه مغز دخیل است و اختلال عملکرد در این سیستم، افزایش تهاجمی و تکانشی را افزایش می‌دهد و تعدادی از ژن‌های دخیل در این مسیر و رفتارهای ضداجتماعی یافت شده‌اند؛ یعنی تکانشی، تجاوز و اختلال بیش‌فعالی؛ بنابراین هرگونه اختلال در این سیستم افزایش دهنده پرخاشگری و تکانشگری است، رفتارهایی که با سطح پایین سروتونین یا متابولیت سروتونین ارتباط دارد (ریف و لسچ، ۲۰۰۳: ۴۵).

۴-۳- گیرنده‌های دوپامین

گیرنده‌های دوپامین با بسیاری از عملکردهای سلولی در ارتباط هستند. در سیستم عصبی پستانداران، فعالیت گیرنده‌های دوپامین برای تنظیم خلق‌و‌خو، انگیزه و عملکرد حرکتی حیاتی است. گیرنده‌های دوپامین به پروتئین‌های G جفت می‌شوند (اراکي، ۲۰۰۷: ۵۳).

ژن گیرنده دوپامین D، یکی از ژن‌های شایع مورد مطالعه در ارتباط با ADHD است. این ژن در مناطق متعددی از مغز بیان می‌شود و عقیده بر این است که در اختلال مغزی ADHA دخیل است (آواله، ۲۰۰۶: ۳۸؛ فلورسکو و تی سه، ۲۰۰۷: ۵۷).

مطالعاتی نیز، بر روی گیرنده دوپامین D5 (DRD5) و مسئولیت اختلال بیش‌فعالی انجام شده است که همه نتایج مثبتی را به دست آورده‌اند (بار، ۲۰۰۰: ۴۱ و همکاران، ۲۰۰۰: ۳۹۶).

۴-۴- مسیر دوپامینرژیک (Dopaminergic)

سیستم دوپامینرژیک در مسیرهای پاداش در مغز دخیل است (ریف و لسچ، پیشین). ژن‌های دخیل در این مسیر در ابتدا برای مشارکت در اختلال بیش‌فعالی مورد بررسی قرار گرفته‌اند، اگرچه یک مطالعه ارتباطی با تکانشگری و علائم مرتبط با اختلال بیش‌فعالی در مجرمان خشونت‌آمیز پیدا کرده است.

۴-۵- گیرنده‌های آدرنرژیک

این گیرنده‌ها، به انتقال دهنده‌های نوری منتقل می‌شوند. گیرنده آدرنرژیک آلفا A2 (ADRA2A) با تکانشی و خصومت همراه است (کامینگز و همکاران، پیشین). ADRA2A و دو گیرنده دیگر، گیرنده آدرنرژیک آلفا C2 (ADRA2C) و آدرنرژیک آلفا A1 (ADRA1A) برای دخالت در اختلال بیش‌فعالی نیز مورد بررسی قرار گرفته‌اند؛ اما این دو گیرنده نتیجه منفی دریافت کردند (ژو، ۲۰۱۳: ۹۹؛ بار و همکاران، پیشین: ۴۱).

۴-۶- مسیر نور آدرنرژیک

سیستم نور آدرنرژیک به عنوان یک سیستم تحریک مرکزی عمل می کند. اختلالات در تنظیم مسیر نئودرنرژیک در اختلالات روان شناختی؛ مانند اضطراب و افسردگی دخیل هستند. تنها دو ژن درگیر در این مسیر برای ارتباط با رفتارهای ضد اجتماعی بررسی شده است. یافته های آنها در ارتباط با اختلال بیش فعالی و همچنین تکانشی و خصومت است. نوراپی نفرین، مانند دوپامین، انتقال دهنده عصبی کاتچول آمین است.

۴-۷- مونوآمین اکسیداز A

آنزیم مونوآمین اکسیداز (MAOA) متشکل از سروتونین، دوپامین و نوراپی نفرین است. به دلیل مطالعه برونر و همکاران در سال ۱۹۹۳، MAOA به موضوع محوری تحقیقات ژنتیک در رفتارهای جنایی یا ضد اجتماعی تبدیل و ارتباط بین جهش در MAOA و تجاوز مضر را شناسایی کرد (برونر^(۳۲) و همکاران، ۱۹۹۳: ۸۰). در یک خانواده بزرگ هلندی مطالعه ای انجام شد. آنها در مطالعه خود جهش های نقطه ای در ساختار ژن برای مونوآمین اکسیداز (MAOA) و شیمی اعصاب مغز

برآمد

پیدا کردند که با رفتارهای جنایی تهاجمی در میان تعدادی از مردان در آن خانواده مرتبط بودند (آلپر، ۱۹۹۵: ۲۷۳-۲۷۲). گزارش شده است که این مردان دارای کمبود مونو آمین اکسیداز انتخابی هستند که می تواند منجر به کاهش غلظت هیدروکسی اندول 5 و اسید استیک 3 (HIAA-5) در مایع مغزی نخاعی شود. شواهد نشان می دهد که غلظت های پایین HIAA-5 می تواند با رفتارهای تهاجمی تکانشی همراه باشد (برونر و همکاران، پیشین).

در یک مطالعه دیگر نویسندگان ارتباط بین تعداد متغیر پلی مورفیسم تکرار (VNTR) در MAOA و تنوع در امتناع و پرخاشگری را یافتند (مانوک^(۳۳) و همکاران، ۲۰۰۰: ۹). مطالعه اخیر کاسپی و همکاران در سال ۱۳۸۱، ارتباط بین MAOA و رفتار ضد اجتماعی را مشخص کرد. نویسندگان دریافتند که مردان مبتلا به ژنوتیپ فعالیت آنزیمی کم که در دوران کودکی نیز در معرض بدرفتاری قرار داشتند، به احتمال زیاد دچار اختلال رفتاری می شدند و به جرم خشونت آمیز نسبت به مردان متخلف

۵- عوامل درونی تأثیر گذار در

وقوع جرم

اگر بخواهیم به مهم ترین عوامل درونی تأثیر گذار در وقوع جرم اشاره کنیم، نخستین مورد، تأثیر تغییرات هورمونی در بدن است که به نوعی بستگی به شیوه عملکرد غدد درون ریز دارد؛ برای نمونه تغییر میزان تستوسترون در مردان و سندروم پیش قاعدگی در زنان و رابطه ای که آنها با رفتارهای پرخاشگرانه دارند. مورد دیگر را می توان در میزان کمی قند خون دانست. مورد مهم دیگر در چگونگی تأثیر گذاری آلرژي ها در وقوع جرایم گوناگون، جای می گیرد (گلیک،^(۳۶) ۲۰۰۸: ۶۴ و میلر،^(۳۷) ۱۹۹۸: ۸۰-۹۰). گاهی نیز به وسیله چگونگی تغذیه و یا حتی میزان آلودگی های محیطی مثل میزان سرب، جیوه و سم دفع آفات در هوا و نقش آنها بر وقوع جرایم است (مصطفی پور، حسینی، ۱۳۹۶: ۱۶۸).

رفتار پرخاشگری می تواند خصیصه بسیاری از اختلالات روان پزشکی مختلف باشد. پرخاشگری با حالت مانیک در اختلال دوقطبی، با تفکرات پارانوییدی در اسکیزوفرنی، با خاطرات نافذ در اختلال استرس پس از سانحه، با ترس شدید در اختلال پانیک و خشم و تحریک پذیری در افسردگی و ... در ارتباط می باشد. در دوقلوهای همسان تقریباً ۱۰۰ درصد ژن ها مشابه هستند. تشابه در ژنتیک دوقلوهای مشابه و نیز مطالعات و تحقیقات انجام شده روی دوقلوهای همسانی که از زمان تولد از یکدیگر جدا شده و یا دوقلوهایی که مستقل از یکدیگر به فرزندخواندگی پذیرفته شده بودند، نشان داده است که ژن ها نقش تعیین کننده ای در بسیاری از رفتارهای انسان دارند.

مطالعات روی افرادی که به فرزندخواندگی پذیرفته شده و به دور از پدر و مادر اصلی خود بزرگ شده‌اند، نشان دهنده این است که اگر کودکان از پدر یا مادر و یا از هر دو ژن‌های بد به ارث برده باشند، در بزرگسالی دچار رفتار خشونت‌آمیز و پرخاشگرانه می‌شوند. نتایج این تحقیقات نشان‌دهنده آن است که چیزی که به ارث برده می‌شود، رفتار بد یا خشونت نیست، بلکه حساسیت ژنتیکی به فاکتورهایی است که در محیط زندگی وجود دارند. اگرچه مقدار هورمون‌های تستوسترون هم می‌تواند در مردان منجر به رفتار خشونت‌آمیز شود، اما به‌طور کلی داشتن زمینه ژنتیکی مساعد و قرار گرفتن در محیطی که خشونت و پرخاشگری را ترویج می‌کند، باعث می‌شود که افراد هرچه بیشتر رفتار خشونت‌آمیز از خود نشان دهند. اگرچه محققان هنوز نتوانسته‌اند ژن‌های خاص بروز این رفتارها را شناسایی کنند، اما بر این باورند که ۷۰ درصد از زمینه‌های تخلفات زندگی انسان ممکن است ژنتیکی باشد.

پی‌نوشت‌ها

33- Manuck

34- caspi

35- Payton

36- Glick

37- Miller

1- Conduct Disorder

2- Anti social personality disorder

3- Fossati

4- Huesmann, L.R.

5- Eron

6- Johnson, M.P

7- Ferraro, K.J.

8- schizophrenia

9- Autism

10- Attention Deficit Hyperactivity Disorder

11- Dyslexia

12- Eddy

13- Cesare Lombroso

14- Burke

15- Reid

16- Barkan

17- Hans Eysenck

18- Jeffrey Gray

19- Adrian Raine

20- Twin study

21- Adoption study

22- Identical twins

23- Inidentical twins

24- Bouchard & Propping

25- DeFries & McGuffin

26- Reif & Lesch

27- Avale

28- Floresco & Tse

29- Barr

30- Tahir

31- Zhou

32- Brunner

فهرست منابع

۱- خیراندیش، آذرمیدخت، حیدری، علی احسان، دانشنامه زیست‌شناسی،

تهران: بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی، چاپ اول، ۱۳۸۶

۲- دین هامر و پیتز کویلند، نقش ژن‌ها در شکل‌گیری شخصیت. ترجمه

دکتر علی متولی زاده اردکانی، انتشارات چهر، ۱۳۸۲

۳- صدیق سروسستانی، رحمت ا...، آسیب‌شناسی اجتماعی، تهران، انتشارات

سمت، ۱۳۸۹

۴- محمدی جورکویه، علی؛ مصطفی‌پور، مسعود، رویکردی جرم‌شناختی -

اسلامی بر قلمرو تأثیر عوامل زیستی بر رفتار مجرمانه، نشریه دیدگاه‌های

حقوق قضایی، شماره ۷۰، تابستان ۱۳۹۴

۵- مصطفی‌پور، مسعود، حسینی، سید محمد، جرم‌شناسی عصب، رویکردی

نوبین در تحلیل جرایم خشونت‌آمیز اطفال و نوجوانان، پژوهش حقوق

کیفری، سال پنجم، شماره نوزدهم، تابستان ۱۳۹۶

۶- متولی زاده اردکانی، علی، ژنتیک رفتار و فرهنگ، فصلنامه اخلاق پزشکی،

سال سوم، شماره هفتم، ۱۳۸۸

۷- والک لیت، ساندرا، شناخت جرم‌شناسی، ترجمه حمیدرضا ملک محمدی،

چاپ اول، تهران: نشر، میزان، ۱۳۸۶

۸- هاسپرز، جان، فلسفه دین، ترجمه: مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی، دفتر

تبلیغات اسلامی، قم، بی‌تا

9- Alper, J, "Biological influences on criminal behavior: How good is the evidence?" British Medical Journal, 310, 1995.

10- Avale, ME, Noaín, D, Wedemeyer, C, Calvo, D, Peper, M, & Rubinstein M, "Identification of brain neurons expressing the dopamine D4 receptor gene using BAC transgenic mice", Eur J Neurosci. 24 (9), 2006.

11- Bahar, E, et al. "An epidemiological study of mental health and socioeconomic conditions in Sumatra, Indonesia", Acta Psychiatr Scand, 85, 1992.

- Owen, M, Ollier, W, Worthington, J. & Thapar, A, "Examining for association between candidate gene polymorphisms in the dopamine pathway and attention-deficit hyperactivity disorder: a family-based study", American Journal of Medical Genetics, 105(5), 2001.
- 27- Reid, Sue Titus, (2003), **Crime and Criminology**. Tenth Edition, McGraw-Hill, New York.
- 28- Reif, A, & Lesch, K.P, "Toward a molecular architecture of personality", Behavioural Brain Research, 139, 2003.
- 29- Sukhodolsky DG, Ruchkin VV. **Association of normative beliefs and anger with aggression and antisocial behavior in russian male juvenile offenders and high school students**. Journal of Abnormal Child Psychology 2004; 32: 225-33.
- 30- Tahir, E, Yazgan, Y, Cirakoglu, B, Ozbay, F, Waldman, I & Asherson, P.J, "Association and linkage of DRD4 and DRD5 with attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) in a sample of Turkish children", Molecular Psychiatry, 5(4), 2000.
- 31- Zhou, Yi, Wang, J, & Xiaojun, L, "Evaluation of Six SNPs of microRNA machinery genes and risk of schizophrenia", J Mol Neurosci, 49, 2013.
- 32- Esfand Abadi, Imam Hassan Pour, S. (2003). **examined the prevalence of wife abuse factors effective. Quarterly of Women**. Volume 1, Number 5, P:59 (Persian).
- 33- Sajadifar, Z. Ghasempour, M. Mohammad Hosseini, M. I. (2003). **Prevalence of physical violence against women during pregnancy and its association with adverse maternal and fetal outcomes in pregnant women 81**. Ph.D. thesis, Faculty of Sciences - University of Tehran in 80 women Emergency Tehran University of Medical. (Persian).
- 34- Huesmann, L.R. & Eron, L.D (2013). **Television and the aggressive child: a cross-national comparison**.
- 35- Johnson, M. P, Ferraro, K.J (2000). **Research on domestic violence in the 1990s. Making distinction**. Journal of marriage and family, 62 (4), 948-968.
- 36- Hoptman, M.J. D'Angelo, D. Catalano, D. Mauro, C.J. Shehzad, Z.E. Kelly, A.M. Castellanos, F.X. Javitt, D.C. and Milham, M.P. **Amygdalofrontal Functional Disconnectivity and Aggression in Schizophrenia**. Schizophr Bull 12(2009) 2-12.
- 37- Araki KY, Sims JR, Bhide PG. **Dopamine receptor mRNA and protein expression in the mouse corpus striatum and cerebral cortex during pre-and postnatal development**. Brain Res. 2007; 1156: 31-45.
- 12-Barkan, Steven, (2009), **Criminology a sociological understanding**, Fourth Edition, Pearson Prentice Hall.
- 13- Barkan, Steven, "Criminology a sociological understanding", 4nd Ed, Pearson Prentice Hall, 2009.
- 14- Brunner, H.G, Nelen, M, Breakefield, X.O, Ropers, H.H & van Oost, B.A, "Abnormal behavior associated with a point mutation in the structural gene for monoamine oxidase A", Science, 262 (5133), 1993.
- 15- Burke, Roger Hopkins, (2009), **an introduction to Criminological Theory**, Third Edition, Willan Publishing.
- 16- Burkhardt RW. (2013). Lamarck, **evolution and the inheritance of acquired characters**. Genetics; 194: 793-805.
- 17- Caspi, A, McClay, J, Moffitt, T.E, Mill, J, Martin, J, Craig, I.W, Taylor, A. & Poulton, R. "Role of genotype in the cycle of violence in maltreated children", Science. 297, 2002.
- 18- Comings, D.E, Johnson, J.P, Gonzalez, N.S, Huss, M, Saucier, G, McGue, M, & MacMurray, J, "Association between the adrenergic alpha 2A receptor gene (ADRA2A) and measures of irritability, hostility, impulsivity and memory in normal subjects", Psychiatric Genetics, 10(1), 2000.
- 19- Fossati A, Barratt ES, Carretta I, Leonardi B, Grazioli F, Maffei C. **Prediction borderline and antisocial personality disorder features in nonclinical subjects using measures of impulsivity and aggressiveness**. Psychiatry Research 2004; 125: 161-70.
- 20- Glick, Leonard. et al. "Criminology", 2nd Ed, Pearson Education inc, 2008.
- 21- Maleki S, Khoshknab M, Rahgooi A, Rahgozar M. **The effect of anger management training in groups on aggression of 12-15 years old male student**. Iran Journal of Nursing. 2011; 24 (69), 26-35. Persian.
- 22- Manuck, S.B, Flory, J.D, Ferrell, R.E, Mann, J.J, & Muldoon, M.F, "A regulatory polymorphism of the monoamine oxidase-A gene may be associated with variability in aggression, impulsivity, and central nervous system serotonergic responsivity", Psychiatry Research, 95(1), 2000.
- 23- Materazzo F, Cathcart S, Pritchard D. **Anger, depression, coping interactions in headache activity and adjustment: acontrolled study**. Journal of Psychosomatic Research 2000; 49: 69-75.
- 24- Bouchard, T, J. Jr. & Propping, P. (Eds). (1993). **Twins as a tool of behavioral genetics**. New York: Wiley.
- 25- DeFries, J. C. McGuffin, P. McClearn, G. E. Plomin, R. (2000) **Behavioral Genetics** 4th ed. W H Freeman & Co.
- 26- Payton, A, Holmes, J, Barrett, J.H, Hever, T, Fitzpatrick, H, Trumper, A.L, Harrington, R, McGuffin, P, O'Donovan, M,